

Ülevaade kutsehariduse- ja tööturualastest uuringutest Eestis 2008. aastal

Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus Innove
Kutsehariduse Seirekeskus

Tallinn 2009

SISUKORD

KUTSEHARIDUSE UURINGUD	4
Ülevaade kutsehariduse- ja tööturualastest uuringutest Eestis 2007. aastal	4
Eesti kutseharidussüsteemi temaatiline ülevaade (Thematic Overview: Description of Estonian VET System)	4
Eesti kutsehariduspoliitika arengud aastatel 2002–2008 (Policy Progress in the Priority Areas for Vocational Education and Training)	4
Elanikkonna teadlikkus kutseõppes toimuvast ja kutsehariduse maine aastal 2008	5
Haridus- ja Teadusministeeriumi kutsehariduse valdkonna sotsiaalsete partnerite rahulolu uuring	5
Eesti kutseõppeasutuste ja rakenduskõrgkoolide e-õppe edulood: juhtumiuuring	6
E-õppe monitoring kutseõppeasutustes ja rakenduskõrgkoolides: uuring.....	7
Kutseõpetajate koolitamise väliskogemuse analüüs ja rakendatavus Eesti kutsepedagoogika valdkonna (Tallinna Ülikoolis)	7
Detsentraliseerimine avalikus sektoris, selle eelised ja puudused riigi kutseõppeasutuste lahtiriigistamise näitel Eestis (magistritöö).....	8
Kutseõpetajate erialase kompetentsuspõhise täiendkoolituse juhtimine ja korraldamine kutseõppeasutuses (Tallinna Tööstushariduskeskuse näitel) magistritöö.....	9
Kutsekoolilõpetajate professionaalne areng narratiivides (Kuresaare Ametikooli näitel) magistritöö	9
E-õppe rakendamine Eesti kutsehariduses (bakalaureusetöö)	9
12-ndate klasside õpilaste teadlikkus ja huvi õppimaks kutseharidussüsteemis, Põlvamaa näitel (bakalaureusetöö).....	9
Põhikoolijärgselt kutseõppeasutusse õppima asunud õpilaste kooli ja eriala valik ning seda mõjutanud tegurid (magistritöö)	10
Suundumused turismivaldkonna kutseõppes. Tartu Kutsehariduskeskuse turismiosakonna arengukava koostamine (magistriprojekt).....	10
Kutseõpetaja professionaalse arengu vajadused ja neist lähtuvad arengutegevused (Tartu Kutsehariduskeskuse näitel) magistritöö	10
Õppematerjali koostamine trükieriala materjaliõpetuse teemal “Paber” (bakalaureusetöö).....	10
Kokaeriala praktikaõppe täiustamine Kuressaare Ametikoolis tööjuhendite koostamise näol (bakalaureusetöö)	11
Praktikaõppetöid ettevalmistavad töölehed metallide lõiketöötlemisel (bakalaureusetöö).....	11
Õpitulemuste hindamine mooduli “Turismimajandusõpe” õpetamisel Kuressaare Ametikoolis (bakalaureusetöö)	11
Kutsekeskharidusliku sesoonõppe õppekava koostamine toitlustusteenindaja erialal Pärnumaa Kutsehariduskeskuses (bakalaureusetöö).....	11

Totaalproteeside valmistamise õppematerjali koostamine (bakalaureusetöö)	11
Õppekava koostamine põhihariduseta isikutele autoplekksepa erialal Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskoolis (bakalaureusetöö).....	12
Didaktilis-psühholoogilistele nõuetele vastavad näitmaterjalid ja ülesanded materjaliõpetuse mooduli õpetamisel üldehitaja erialal (bakalaureusetöö).....	12
Köögiseadmete õpetuse õppematerjal koka eriala õpilastele (bakalaureusetöö)	12
Kooli praktikaõppe sisu kaasajastamine trükiste ettevalmistaja, arvutikujundaja erialal (bakalaureusetöö)	12
TÖÖTURU UURINGUD	13
Töäjõu vajaduse prognoos aastani 2015	13
Inimkapitali väärtustamine Eesti tööturul: üleharitus ja hariduse mittevastavus töökoha nõuetele	13
Võrdsete võimaluste suurendamine tööturule ligipääsus ja tööelus läbi paindliku töökorralduse: Eesti tööandjate hoiakud ja praktikad	14
Töövaldkonna areng 2007.....	14
Pilk tööellu (A glimpse into the working life).....	14
Koolitussüsteemi kvantitatiivsest arengust ja tööturust.....	15
Institutsioonide mõju tööalasele karjäärile: Eesti eripära võrdluses teiste Euroopa riikidega ...	15
Inimkapitali ja selle tööturul väärtustamise heterogeensus (Heterogeneity of human capital and its valuation in the labour market) doktoritöö	15
Töäjõu migratsiooni mõjutavad tegurid (bakalaureusetöö)	16
Töäjõu migratsioon : probleemid uutes Euroopa Liidu liikmesriikides (Balti riikide näitel) bakalaureusetöö	16
Vöörtöäjõu kasutamise vajadus ja eetilised tegurid (Balti Laevaremonditehase näitel) bakalaureusetöö	17
Vanemaaliste tööhõive tõstmine majanduskasvu ja rahvastiku vananemise tingimustes (bakalaureusetöö)	17
ELUKESTVA ÕPPE UURINGUD	18
Elukestev õpe kui elutee kujundaja ja Eesti ühiskonna sotsiaalse sidususe tagaja.....	18
Haridussüsteemi roll elukestval õppel põhineva ühiskonna tagamisel Euroopas (Lifelong Learning 2010: Towards a Lifelong Learning Society in Europe: The Contribution of the Education System).....	18
Elukestev õpe formaalharidussüsteemis osalejate vaatevinklist.....	19
Development and state of art of adult learning and education: national report of Estonia	19
Elukestev õpe 2007: täiskasvanuhariduse uuring: veebruar 2008.....	20

Ülevaade kutsehariduse- ja tööturualastest uuringutest Eestis 2008. aastal

Elukestev õpe 2008: täiskasvanuhariduse uuring.....	20
Täiskasvanute koolitus ettevõtetes.....	21

Kutsehariduse uuringud

Ülevaade kutsehariduse- ja tööturualastest uuringutest Eestis 2007. aastal

Koostaja: Elukestva Õppe Arendamise Sihtasustus Innove, Kutsehariduse Seirekeskus
2008

Ülevaade on kättesaadav aadressil:

http://www.innove.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=8956/Haridusuuringud_2007.pdf

---

Eesti kutseharidussüsteemi temaatiline ülevaade (*Thematic Overview: Description of Estonian VET System*)

Koostaja: Elukestva Õppe Arendamise Sihtasustus Innove, Kutsehariduse Seirekeskus
2008

Eesti kutsehariduse ja -koolituse süsteemi tutvustav ülevaade. Ülevaates on kajastatud järgmised teemad: poliitilised arengud kutsehariduses; esmane kutseharidus; täienduskoolitus täiskasvanutele; kutseõpetajate ja -koolitajate koolitus; oskuste ja pädevuste arendamine ning uuenduslik pedagoogika; õppimise validatsioon; karjääri- ja kutsenõustamine; kutsehariduse finantseerimine; rahvusvahelised ja Euroopa dimensioonid kutsehariduses.

Raport on inglise keeles kättesaadav aadressil:

<http://www.innove.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=7446/Thematic+2008.pdf>

Eesti kutsehariduspoliitika arengud aastatel 2002–2008 (*Policy Progress in the Priority Areas for Vocational Education and Training*)

Koostaja: Elukestva Õppe Arendamise Sihtasustus Innove, Kutsehariduse Seirekeskus
2008

Ülevaates on kajastatud järgmised teemad: rahvuslik, poliitiline ja sotsiaalmajanduslik kontekst; võrdsed võimalused kutseõppesse astumisel; elukestev õpe läbi kutseõppe; kutseõppe kvaliteedi parandamine; kutseõppe ja töömaailma vaheliste sidemete tugevdamine; kutseõppe juhtimine ja rahastamine; Euroopa Liidu vahendid (kvalifikatsioonisüsteem) ja kutseõppealane liikuvus; kutseõppe statistika arendamine; kutseõppe aastal 2010 ja edasi.

Ülevaade on eesti keeles kättesaadav aadressil:

http://www.innove.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=5579/Eesti_kutsehariduspoliitika_arengud_2002-2010.pdf

Ülevaade on inglise keeles kättesaadav aadressil:

http://www.innove.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=5580/ESTONIA_policy_report_2008.pdf

Elanikkonna teadlikkus kutseõppes toimuvast ja kutsehariduse maine aastal 2008

Uuringu teostaja: Saar Poll OÜ
Tellija: Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus Innove
Tallinn 2008

Kutsehariduse maineuuringu viis Eesti elanikkonna seas läbi turu-uuringufirma Saar Poll OÜ 2008. aasta sügisel SA Innove tellimusel. Uuring, mille peamiseks ülesandeks oli välja selgitada kutsehariduse maine erinevates sihtgruppides, koosnes kolmest küsitlusest:

- 1) Elanikkond: 15-50- aastaste elanike üleriigiline küsitlus
- 2) Põhikooli viimase klassi õpilaste küsitlus
- 3) Abiturientide küsitlus

Uuringust selgub, et mida teadlikum on inimene kutsehariduses toimuvast, seda kõrgemalt hindab ta kutseõppe mainet ja kutsekooli astuvat noort. Inimesed, kes peavad end paremini informeerituks, on saanud rohkem teavet just formaalsetest allikatest (koolide kodulehed, ajakirjandus, teatmikud), kutseharidusega mitte kuigi hästi kursis olevad inimesed saavad peamise info sõpradelt ja tuttavatelt. Ligi pooled põhikooli lõpetajatest ja abiturientidest hindavad oma teadmisi kutseõppevõimalustest ebapiisavaks.

Uuring on läbi viidud kutsehariduse populariseerimise programmi raames, mida toetab Euroopa Liidu Sotsiaalfond.

Uuring on kättesaadav aadressil:

http://www.innove.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=10078/KUTSEHARIDUSE_MAI_NE_ARUANNE.pdf

---

Haridus- ja Teadusministeeriumi kutsehariduse valdkonna sotsiaalsete partnerite rahulolu uuring

Uuringu teostaja: TNS Emor
Tellija: Haridus- ja Teadusministeerium
Tallinn 2008

Uuringu eesmärk oli koguda informatsiooni, kuidas hindavad perioodil 2005-2008 kutsehariduse arendamiseks ette võetud tegevusi Haridus- ja Teadusministeeriumi sotsiaalsete partnerite esindusorganisatsioonid ning kutseharidusega oskustööjõudu kasutavad ettevõtted.

Uuringu otsesteks ülesanneteks sotsiaalsete partnerite esindusorganisatsioonide korral olid:

- selgitada välja, kuidas hindavad kutsehariduse arendamiseks perioodil 2005-2008 ette võetud tegevusi sotsiaalsed partnerid ;
- saada informatsiooni, milliseks hinnatakse koostööd kutsehariduse valdkonna riiklike asutustega ning Haridus- ja Teadusministeeriumiga;

- saada ettepanekuid senise tegevuse tõhustamiseks, seda nii kaasamise kui ka kutsehariduse valdkonna arendamise osas.

Kutseharidusega oskustööjõudu kasutavate ettevõtete korral olid uuringu otsesteks ülesanneteks:

- selgitada välja, kas ja kuidas on viimase kolme aasta jooksul muutunud kutseõppeasutuste lõpetajate tööalane ettevalmistus;
- uurida, kas tööandjad on kasutanud oma töötajate kutsealaste oskuste täiendamiseks kutseõppeasutuste pakutavaid kursusi ning milliseks kursuste taset hinnatakse;
- uurida, kas ettevõtte on võtnud kutseõppureid praktikale ning milliseks seda kogemust hinnatakse.

Uuringu sihtrühmadeks olid Haridus- ja Teadusministeeriumi kutsehariduse valdkonna sotsiaalsete partnerite esindusorganisatsioonid ning kutseõppeasutuste ette valmistatud oskustööjõudu kasutavad ettevõtted.

Uuring on kättesaadav aadressil:

<http://www.hm.ee/index.php?popup=download&id=8917>

Eesti kutseõppeasutuste ja rakenduskõrgkoolide e-õppe edulood: juhtumiuuring

Autorid: Meril Ümarik, Jane Mägi, Pille Pruulmann-Vengerfeldt, Krista Loogma; EITSA, Tallinna Ülikool
Tallinn 2008

Juhtumiuuringus uuritakse süvitsi põhjuseid ja tegureid, mis konkreetsetes kooli kontekstis mõjutavad e-õppe rakendamist ning selgitada muutusi, mis e-õppega kaasnevad.

Eesmärgiks on leida vastused järgmistele küsimustele:

- Kuidas on e-õpet konkreetsetes koolikontekstis arendatud ning mis on seda soodustanud või takistanud?
- Kuidas on e-õppe rakendamine seotud koolikonteksti erinevate teguritega nagu näiteks koolijuhtimine, infrastruktuur, tugistruktuur, koostöö jms?
- Milliseid uusi ideid innovaatilised praktikad võivad pakkuda e-õppe arendamiseks?

Metoodika: intervjuu koolijuhtide, haridustehnoloogide/IT tugiisikute, õpetajate ja õpilastega; kooli strateegia/arengukava jt relevantsete dokumentide analüüs.

Uuringu sihtrühmad koolides: koolijuhid, haridustehnoloogid/IT tugiisikud, õpetajad ja õpilased.

Valim: 5-7 kooli, kus on toimunud juba pikem e-õppe protsess ning kus on arvestatavaid sellealaseid tulemusi. Koolid valitakse välja e-kutsekooli projekti poolt koolides tehtud intervjuude alusel koos e-Kutsekooli projekti esindajatega.

Uuringu raport veebis:

http://portaal.e-uni.ee/e-voti/alamprojektid/uuringud/uuring_edulood.doc

E-õppe monitoring kutseõppeasutustes ja rakenduskõrgkoolides: uuring

Autorid: Meril Ümarik, Mart Laanpere, Krista Loogma, Jüri Kruusvall
Tallinn 2008

Uuringu eesmärgiks on väja töötada ja piloteerida valiidne e-õppe seire metoodika, mida saaks edaspidi kasutada e-õppe dünaamika regulaarseks mõõtmiseks.

Uuritavad valdkonnad:

- E-õppe integreerimine kutseõppeasutuste ja rakenduskõrgkoolide õppeprotsessi (e-õppe kasutamine tundides, õpetajate ja õpilaste poolt);
- Omandatud pädevused IKT kasutamise alal - teadmised, oskused, hoiakud;
- E-õppe seosed õpetamise ja õppimise viiside ning kooli kui organisatsiooni arenguga;
- Õpetajate õpivõrgustikud ja praktikakogukonnad jne.

Metoodika: õpetajate ja haridustehnoloogide e-küsitlus.

Sihtrühm: õpetajad ja haridustehnoloogid.

Valim: moodustatakse konsortsiumi koolide õpetajate ja haridustehnoloogide nimekirjade alusel. Õpetajate puhul kasutatakse juhuvalimi meetodit, arvestusega, et väljasaadetavate ankeetide arv on ca 300. Liskas kaastatakse kõik haridustehnoloogid.

Uuringu raport kättesaadav aadressil:

<http://portaal.e-uni.ee/e-voti/alamprojektid/uuringud/e-oppe%20monitooringu%20uuring.pdf>

Kutseõpetajate koolitamise väliskogemuse analüüs ja rakendatavus Eesti kutsepedagoogika valdkonna (Tallinna Ülikoolis)

Koostaja: Meidi Sirk

Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste Instituut, Kutsepedagoogika osakond

Tallinn 2008

2006. aasta algusest on Tallinna Ülikooli Kutsepedagoogika osakonnas käimas projekt „Kutsepedagoogika valdkonna uurimine ja arendamine”, mille eesmärgiks on kutsepedagoogika valdkonna õppe-, uurimis-, ja arendustegevuse edendamine Eesti kõrghariduses ja seeläbi kutseõpetajate ja kutsehariduse spetsialistide kutsepedagoogilise pädevuse tõstmine. Projekti eesmärgi saavutamiseks tuleb täita erinevaid ülesandeid. Üheks ülesandeks on Euroopa kutsepedagoogilise koolituse kogemuse analüüs ja rakendatavus Eesti Kutsepedagoogika valdkonnas.

Analüüsi eesmärgiks on võrrelda Eestis ja Euroopas kutseõpetajate koolitamise kogemust. Eesmärgi saavutamiseks on uuritud erinevaid Euroopa Liidu dokumente ja võrreldud erinevates Euroopa riikides kutseõpetajate koolitamise kogemust. Euroopa riikidest

kutseõpetajate koolitamise kogemuse analüüsimiseks on vaatluse alla võetud järgmised maad: Soome, Saksamaa, Läti, Leedu ja Inglismaa. Soome, Läti ja Leedu on vaatluse alla võetud seetõttu, et tegemist on meie lähinaabritega. Lisaks sellele, seob Eestit Läti ja Leeduga ühine poliitilis-kultuuriline minevik ning Soome haridussüsteem on suhteliselt sarnane meie haridussüsteemiga. Saksamaa ja Inglismaa on vaatluse alla võetud, kuna need maad omavad pikaajalist kogemust oma haridussüsteemi väljakujundamisel.

Analüüs jaguneb kolmeks osaks. Esimeses osas kirjeldatakse Euroopa Liidu dokumente, mis on mõjutanud Eestis kutseõpetajate koolitamist. Teises osas antakse ülevaade vaatluse alla võetud Euroopa riikide, seal hulgas ka Eesti, kutseõpetajate koolitamise põhimõtetest ja nõuetest. Kolmandas osas võrreldakse vaatluse alla võetud Euroopa riikide kutseõpetajate koolitamist Eestis kutseõpetajate koolitamisega.

Uuringu raport kättesaadav aadressil:

<http://www.tlu.ee/kutseopetus/documents/V2liskogemuseanalyyis.pdf>

Detsentraliseerimine avalikus sektoris, selle eelised ja puudused riigi kutseõppeasutuste lahtiriigistamise näitel Eestis (magistritöö)

Autor: Meelis Aunap

Juhendaja: Ringa Raudla

Tartu Ülikool, Sotsiaalteaduskond, Avaliku halduse osakond

Tartu 2008

Magistritöö käsitleb ühte seni põhjalikult uurimata probleematikat Eesti haridussüsteemis – kutseõppeasutuste omandivormi küsimust hariduse ülemaailmse detsentraliseerimise suundumuste kontekstis ning kutseõppeasutuste lahtiriigistamist kui üht võimalikku poliitikainstrumenti institutsiooni efektiivsuse, mõjususe, tegelikule olukorrale vastavuse ja kvaliteedi parendamiseks.

Töös käsitletakse kutseõppeasutuste detsentraliseeritud omandivormide eeliseid ja puudusi, võttes aluseks erinevad teoreetilised käsitlused ning tuues võimalike eeskujudena näiteid mõnede Euroopa riikide kogemustest (Soome, Taani jt), kus kutseharidussüsteem tänapäeval võrdlemisi hästi ning tööturgu ja ühiskonda rahuldavalt toimib. Samas on töö eesmärgiks arvestada siiski ka Eesti haldussüsteemi eripärasid ja kutsehariduse reformi tagajärjel kujunenud olukorda ning leida just meie oludesse ja õigusruumi sobiv ning efektiivselt toimiv kutseõppeasutuste omandi- ja haldusmudel.

Töö alguses püstitatud hüpoteesi järgi võiks kaaluda edasist riigi kutseõppeasutuste üleandmist kohalikele omavalitsustele, kuna senised kolm kogemust riigikoolide munitsipaliseerimisega on olnud suhteliselt edukad ning koolid saavad hakkama.

Magistritöö pidigi tooma esile kõik võimalikud teoreetilised ja praktilised (empiirilised) alused kutseõppeasutuste lahtiriigistamise vajalikkuse kinnitamiseks või siis selle ümberlükkamiseks.

Magistritöö on kättesaadav aadressil:

<http://www.hm.ee/index.php?popup=download&id=8384>

Kutseõpetajate erialase kompetentsuspõhise täiendkoolituse juhtimine ja korraldamine kutseõppeasutuses (Tallinna Tööstushariduskeskuse näitel) magistritöö

Autor: Eduard Brindfeldt
Juhendaja: Heidi Paju
Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste Instituut
Tallinn 2008

Kutsekoolilõpetajate professionaalne areng narratiivides (Kuresaare Ametikooli näitel) magistritöö

Autor: Marve Koppel
Juhendaja: M-L. Laherand
Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste Instituut
2008

E-õppe rakendamine Eesti kutsehariduses (bakalaureusetöö)

Autor: Lui Piirsalu
Juhendaja: Heidi Paju
Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste Instituut
Tallinn 2008

Käesoleva uurimustöö probleemiks on – kuidas mõjutada õpetajaid enam e-õppe võimalusi kasutama, et see innovatiivne õppevorm kiirelt populariseeruks Eesti kutsekoolides? Töö eesmärgiks on tuua välja kitsaskohad e-õppe rakendamisel.

Bakalureusetöö veebiaadress:

<http://www.tlu.ee/files/arts/4091/Lui%20pa5d9c4805be2573e3ed6379b01fd2b8a.pdf>

12-ndate klasside õpilaste teadlikkus ja huvi õppimaks kutseharidussüsteemis, Põlvamaa näitel (bakalaureusetöö)

Autor: Helen Rebane
Juhendaja: Hasso Kukemelk
Tartu Ülikool, Haridusteaduskond
Tartu 2008
Märksõnad: kutseharidus, kutsekoolid, kutseharidussüsteem

Põhikoolijärgselt kutseõppeasutusse õppima asunud õpilaste kooli ja eriala valik ning seda mõjutanud tegurid (magistritöö)

Autor: Kaija-Liis Lehtma
Juhendaja: Hasso Kukemelk
Tartu Ülikool, Haridusteaduskond
Tartu 2008
Märksõnad: kutseharidus, kutsekoolid, kutsevalik

Suundumused turismivaldkonna kutseõppes. Tartu Kutsehariduskeskuse turismiosakonna arengukava koostamine (magistriprojekt)

Autor: Jane Jakobson
Juhendaja: Jüri Ginter
Tartu Ülikool, Haridusteaduskond
Tartu 2008
Märksõnad: kutseharidus, turism, arengukava

Kutseõpetaja professionaalse arengu vajadused ja neist lähtuvad arengutegevused (Tartu Kutsehariduskeskuse näitel) magistritöö

Autor: Signe Vedler
Juhendaja: V-R. Ruus
Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste Instituut
Tallinn 2008

Õppematerjali koostamine trükieriala materjaliõpetuse teemal "Paber" (bakalaureusetöö)

Autor: Ille Ameerikas
Juhendaja: Heidi Paju
Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste Instituut
Tallinn 2008

Kokaeriala praktikaõppe täiustamine Kuressaare Ametikoolis tööjuhendite koostamise näol (bakalaureusetöö)

Autor: Irina Arhipova
Juhendaja: Heidi Paju
Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste Instituut
Tallinn 2008

Praktikaõppetöid ettevalmistavad töölehed metallide lõiketöötlemisel (bakalaureusetöö)

Autor: Ljubov Fesko
Juhendaja: Ants Tarraste
Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste Instituut
Tallinn 2008

Õpitulemuste hindamine mooduli "Turismimajandusõpe" õpetamisel Kuressaare Ametikoolis (bakalaureusetöö)

Autor: Heli Kakko
Juhendaja: Ants Tarraste
Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste Instituut
Tallinn 2008

Kutsekeskharidusliku sesoonõppe õppekava koostamine toitlustusteenindajaerialal Pärnumaa Kutsehariduskeskuses (bakalaureusetöö)

Autor: Taisi Kasela
Juhendaja: Maiko Martsik
Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste Instituut
Tallinn 2008

Totaalproteeside valmistamise õppematerjali koostamine (bakalaureusetöö)

Autor: Heli Kuuse
Juhendaja: Heidi Paju
Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste Instituut
Tallinn 2008

Õppekava koostamine põhihariduseta isikutele autoplekksepa erialal Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskoolis (bakalaureusetöö)

Autor: Marne Rego
Juhendaja: Ants Tarraste
Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste Instituut
Tallinn 2008

Didaktilis-psühholoogilistele nõuetele vastavad näitmaterjalid ja ülesanded materjaliõpetuse mooduli õpetamisel üldehitaja erialal (bakalaureusetöö)

Autor: Helen Roosileht
Juhendaja: Ants Tarraste
Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste Instituut
Tallinn 2008

Köögiseadmete õpetuse õppematerjal koka eriala õpilastele (bakalaureusetöö)

Autor: Tiina Tambet
Juhendaja: Ants Tarraste
Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste Instituut
Tallinn 2008

Kooli praktikaõppe sisu kaasajastamine trükiste ettevalmistaja, arvutikujundaja erialal (bakalaureusetöö)

Autor: Olga Terentjeva
Juhendaja: Ants Tarraste
Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste Instituut

Tööturu uuringud

Tööjõu vajaduse prognoos aastani 2015

Koostaja: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Tallinn 2008

Väljaandes esitatakse Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt 2008. aastal koostatud tööjõu vajaduse prognoos aastani 2015. Esitatud prognoosid kajastavad võimalikku hõive suurust ja jaotumist erinevate tegevusalade ning ametialade vahel. Prognoos on üheks koolitustellimuse sisendiks ja tööturupoliitika reguleerimise abivahendiks.

Prognoos on kättesaadav aadressil:

http://www.mkm.ee/failid/T_j_u_vajaduse_prognoos_aastani_2015.pdf

---

Inimkapitali väärtustamine Eesti tööturul: üleharitus ja hariduse mittevastavus töökoha nõuetele

Vastutav täitja: Kaia Philips

Põhitäitjad: Raul Eamets, Jaan Masso, Ott Toomet, Kristjan-Olari Leping

Finantseerija: Eesti Teadusfond

Projekti kestus: 2005-2008

Viimastel aastakümnetel on enamikes arenenud riikides suurenenud nii nõudlus harituma tööjõu järele kui kasvanud ka kõrgema haridustasemega tööjõu pakkumine. Enamasti on harituma tööjõu pakkumine suurenenud kiiremini kui nõudluse kasv vastava tööjõu järele. See on kaasa toonud ühelt poolt tööjõu nn üleharituse probleemi ja teiselt poolt madala kvalifikatsiooniga tööjõu olukorra halvenemise. Eesti puhul tuleneb haridusele ja kvalifikatsioonile mittevastava töö aktsepteerimine ka kiiresti muutuva tööturu eripärast. Tekib küsimus, kas sarnaselt arenenud riikidega on üleharituse ja madala haridustasemega tööjõu väljatõrjumise probleemid omased ka Eestile ning millist mõju avaldavad need erineva haridustasemega tööjõu hõivele ja palkadele. Uurimisprojekti põhieesmärgiks on analüüsida haridustasemete ja ametikohtade vastavust Eestis, selgitamiseks erineva haridustasemega indiviidide tööturu praegust olukorda ja tulevikuperspektiive. Projekti raames on kavas tähelepanu kontsentreerida järgmistele uurimisvaldkondadele: hariduse ja oskuste vastavus tööturul nõutavaga, töötajate üleharitus, madala kvalifikatsiooniga tööjõu olukord ja perspektiivid, erinevate tööjõugruppide seisund ja võimalused tööturul, elukestev õpe ja karjäärivõimalused. Kuna areng on järjest enam teadmispõhise ühiskonna suunas, siis tulevikus muutub tööjõu nõudmine järjest teadmiste-oskuste intensiivsemaks ning mitteküllaldane haridus muutub üheks peamiseks takistuseks tööturul osalemisel. Analüüsides erineva haridus- ja oskustasemega inimeste olukorda ja nende võimalusi tööturul aitab see mõista edasisi tööturu arenguid ning võimaldab välja pakkuda konkreetseid poliitikameetmeid asjast huvitatud ametkondadele.

Võrdsete võimaluste suurendamine tööturule ligipääsus ja tööelus läbi paindliku töökorralduse: Eesti tööandjate hoiakud ja praktikad

Uuringu läbiviijad: AS Emor ja CyclePlan OÜ
2008

Uuringu eesmärk on saada ülevaade paindliku töökorralduse laiema rakendamise võimalustest ja takistustest erinevatele sihtrühmadele tööandjate pilgu läbi.

Uuring on kättesaadav aadressil: <http://www.sm.ee/index.php?id=808>

Töövaldkonna areng 2007

Koostaja: Sotsiaalministeerium
Sotsiaalministeeriumi toimetised nr 5/2008
2008

Kogumiku eesmärgiks on iseloomustada 2007. aasta jooksul toimunud arengut töövaldkonnas tervi kuna: nii tööturul, töösuhetes kui ka töökeskkonnas.

Kogumikus leiavad kajastamist järgmised teemad: majanduse ja töö turu areng, riskigrupid tööturul, aktiivne tööturupoliitika, töökorraldus, töö tasustamine, kollektiivne töösuhe, tööõnnetused ja tööga seotud tervise häired. Praeguse olukorra paremaks mõistmiseks on taustana kajastatud viimase viie aasta (2003–2007) trende ning võimalusel lisatud 2008. aasta alguse andmed. Esitatud on ka võrdlusi teiste Euroopa Liidu liikmesriikidega.

Võrguteavik on leitav aadressilt:

[http://213.184.49.171/www/gpweb_est_gr.nsf/HtmlPages/toimetised_20085/\\$file/toimetised_20085.pdf/](http://213.184.49.171/www/gpweb_est_gr.nsf/HtmlPages/toimetised_20085/$file/toimetised_20085.pdf/)

Pilk tööellu (A glimpse into the working life)

Koostaja: Statistikaamet
Tallinn 2008

Kogumik esitab ülevaate töövaldkonnast Eestis käesoleva kümnendi keskpaigas. Käsitletakse üldisi trende tööturul, haridusvalikute seoseid tööturuga, töökoolitust, eestlaste ja mitte-eestlaste, meeste ja naiste positsiooni tööturul, globaliseerumise mõju tööturule.

Koolitussüsteemi kvantitatiivsest arengust ja tööturust

Tallinna Tehnikaülikool, Haridusuuringute keskus
Projekti kestus: 2006 -2010

<http://www.haridusuuringud.ttu.ee/uurimisteemad.html>

Institutsioonide mõju tööalasele karjäärile: Eesti eripära võrdluses teiste Euroopa riikidega

Vastutav täitja: Ellu Saar
TLÜ Rahvusvahliste ja Sotsiaaluuringute Instituut
Projekti kestus: 2006 –2009

Projekti eesmärgiks on analüüsida institutsioonide mõju tööalasele karjäärile ja välja tuua selle protsessi eripära Eestis võrreldes teiste Euroopa riikidega. Esimese sammuna on kavasanalüüsida institutsionaalseid muutusi, mis on mõjutanud tööalast karjääri, ja välja töötada vastavad indikaatorid. Kasutades makrotaseme indikaatoreid on järgmise sammuna plaanis klasteranalüüsi abil tüpologiseerida Eestit, kasutades selleks eelnevalt väljatöötatud tüpoloogiaid. Edasiste hüpoteeside formuleerimise aluseks ongi eeldus, et nii haridussüsteemi ülesehitus kui ka tööturu institutsioonid mõjutavad tööturule lülitumise protsessi kui ka edasist töökarjääri. Teine etapp keskendub noorte tööturule lülitumise protsessile. Kolmandaks etapiks on tööalase karjääri analüüsimine indiviidide elutee vältel. Projekti raames on kavas kasutada nii indiviiditaseme paneel- ja longituudseid andmeid (Euroopa Tööjõu-uuring 2004; Eesti Tööjõu-uuringud 1995, 1997-2005, Eesti Sotsiaaluuring jt.) kui ka makrotaseme erinevate Euroopa riikide institutsionaalset konteksti iseloomustavaid andmeid (võimalikud andmeallikad OECD, ILO, Eurostat, Euroopa Komisjon, Eurydice jt). Projekti tulemusena on kavas avaldada vähemalt 20 artiklit eelretsenseeritavates ajakirjades ja rahvusvaheliste kirjastuste poolt publitseeritavates raamatutes. Projekti viimasel aastal on kavas publitseerida projekti tulemuste põhjal inglisekeelne raamat. Antud projekt on osaks suuremast rahvusvahelisest võrdlevast Euroopa Teadusfondi a la carte programmist "TransEuropa Research Network: Transnationalisation and Changing Life Course Inequality in Europe". Programmi juhiks on professor H.-P. Blossfeld Bambergi Ülikoolist Saksamaal.

Inimkapitali ja selle tööturul väärtustamise heterogeensus (Heterogeneity of human capital and its valuation in the labour market) doktoritöö

Autor: Kristjan-Olari Leping
Juhendajad: Raul Eamets, Štepan Jurajda
Tartu Ülikool, Majandusteaduskond
Tartu 2008

Dissertatsiooni eesmärgiks on uurida inimkapitali ja selle tööturul väärtustamise heterogeensust. Töös olev empiiriline analüüs põhineb suuremas osas Eesti andmetele. Ühes peatükis kasutatakse USA andmeid. Kui teemat uuritakse põhiliselt Eesti näitel, on töö eesmärgiks anda panus käsitletava valdkonna uurimisse üldisel tasandil.

Doktoritöö koosneb neljast uuringust, mille uurimisülesanded on järgmised.

Esimeseks uurimisülesandeks on välja töötada oskustepõhine inimkapitali spetsiifilisuse indikaator.

Teine uurimisülesanne on hinnata avaliku ja erasektori palgaerinevust Eesti andmete põhjal kogu siirdeperioodi ulatuses, alates varajasest siirdeperioodist kuni Eesti ELiga ühinemiseni.

Kolmas uurimisülesanne on hinnata eestlaste ja mitte-eestlaste põhjendamata palgaerinevust Eesti andmete põhjal siirdeperioodi jooksul 1989-2005. a.

Neljas uurimisülesanne on uurida mustanahaliste ja valgete töötajate palkade ning lisasoodustuste kättesaadavuse erinevust USA andmete põhjal.

Doktoritöö on kättesaadav aadressil:

http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/10062/6094/1/leping_kristjan-olari.pdf

---

Töäjõu migratsiooni mõjutavad tegurid (bakalaureusetöö)

Autor: Anastassia Medkova

Juhendaja: Tiiu Paas

Tartu Ülikool, Majandusteaduskond, rahvamajanduse instituut

Tartu 2008

Töäjõu migratsioon : probleemid uutes Euroopa Liidu liikmesriikides (Balti riikide näitel) bakalaureusetöö

Autor: Jaanika Kaiv

Tallinna Tehnikaülikool

Tallinn 2008

Märksõnad: tööränne, töäjõu mobiilsus, Euroopa Liit, Baltimaad

---

***Võõrtööjõu kasutamise vajadus ja eetilisus (Balti Laevaremonditehase näitel)
bakalaureusetöö***

Autor: Markus Kamps
Tallinna Tehnikaülikool
Tallinn 2008

***Vanemaealiste tööhõive tõstmine majanduskasvu ja rahvastiku vananemise
tingimustes (bakalaureusetöö)***

Autor: Tamara Jänes
Tallinna Tehnikaülikool
Tallinn 2008
Märksõnad: tööhõiepoliitika, rahvastiku vananemine

Elukestva õppe uuringud

Elukestev õpe kui elutee kujundaja ja Eesti ühiskonna sotsiaalse sidususe tagaja

TLÜ Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute Instituut
Finantseerija: Eesti Teadusfond (grant nr. 0132682S05)
Kestus: 2005-2010

Projekt käsitleb elukestva õppe mõju elutee kujunemisel ja Eesti ühiskonna sotsiaalse sidususe tagamisel. Eesmärgiks on uurida Eestile omaste institutsioonide mõju täiskasvanute juurdepääsul haridusele; käsitleda erinevate sotsiaalsete gruppide ja elutee erinevatel etappidel olevate inimeste õpihuvi ja -vajadusi; analüüsida institutsionaalse raamistiku loodud õpivõimaluste ja õppijate motivatsiooni vahelisi seoseid. Projekti raames püütakse hinnata sellealase poliitika ja praktika efektiivsust Eestis, seda Euroopa riikide vastava poliitika taustal.

Projektis on kavandatud põhimõtteliselt uus lähenemine probleemile, mis lähtub institutsionaalsest vaatenurgast. Igale riigile on omased teatud "institutsioonide paketid", mis mõjutavad elukestva õppe võimalusi. See tähendab, et elukestvat õpet ja haridussüsteemi arengut puudutava poliitika ja praktika korrektne analüüs on võimalik ainult seda institutsionaalset seotust arvestades.

Projekt on kavas realiseerida kolmel tasandil: makro, meso (kesk) ja mikro tasandil, eesmärgiga analüüsida makro-struktuursete faktorite, elukestvat õpet puudutava poliitika, institutsionaalsete faktorite ja täiskasvanute kui potentsiaalsete õppijate vahelisi suhteid ja toimet. Projekti realiseerimiseks on vaja koguda kolme liiki andmeid: (a) inimestelt kui potentsiaalsetelt õppijatelt (küsitlus); (b) haridusinstituutide esindajatelt, MTÜ-st, kohaliku võimu esindajatelt (struktureeritud intervjuud); (c) tööandjate esindajatelt (küsitlus ja osaliselt struktureeritud intervjuu).

Projekti veebileht: <http://www.iiss.ee/?m1=50&m2=97&m3=103>

Haridussüsteemi roll elukestval õppel põhineva ühiskonna tagamisel Euroopas (Lifelong Learning 2010: Towards a Lifelong Learning Society in Europe: The Contribution of the Education System)

Vastutav täitja: Ellu Saar
Osalevad teadusasutused: Tallinna Ülikool; Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste Instituut, Kasvatusteaduste osakond, Andragoogika õppetool; Tallinna Ülikooli Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute Instituut; Tallinna Ülikool, Sotsiaalteaduskond, Sotsioloogia osakond
Projekti kestus: 2005 - 2010

Euroopa 6. raamprogrammi integreeritud projekt, milles osaleb 13 institutsiooni erinevatest Euroopa riikidest. Projekti eesmärgiks on analüüsida haridussüsteemi rolli elukestva õppe ja ühiskonna sidususe tagamisel Euroopa riikides. Projekt keskendub makrostruktuuride, poliitikate ja institutsioonide mõju analüüsimisele. Projekti käigus viiakse läbi üks haridussüsteemis õppijate kvantitatiivuuring ja kaks kvalitatiivuuringut (haridusametnike ja tööandjate intervjuud), samuti analüüsitakse Eurostati poolt läbiviidava „Täiskasvanute koolituse uuringu“ andmeid.

Projekti veebilehe aadressil: <http://LLL2010.tlu.ee>

Elukestev õpe formaalharidussüsteemis osalejate vaatevinklist

Grandihoidja: Rein Vöörmann
TLÜ Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute Instituut
Finantseerija: Eesti Teadusfond (grant nr 6893)
Kestus: 2006-2008

Projekt käsitleb täiskasvanute (so inimeste, kelle peamine sotsiaalne roll ei ole õppimine) õppimist formaalharidussüsteemis, kusjuures küsimusele lähenemise uudsus seisneb eelkõige selles, et neid seoseid analüüsitakse ühiskonna institutsionaalse ülesehituse kontekstis ja teiste Euroopa riikide taustal. Täiskasvanute õpingute jätkamise uurimine formaalharidussüsteemis on tingitud asjaolust, et just siin on täheldatav viimastel aastatel ilmnunud väljalangejate arvu kasv, mis omakorda muudab problemaatiliseks elukestva õppe idee. Projekti käigus püütaksegi analüüsida kas ja kuidas kogu ühiskonna institutsionaalne ülesehitus mõjutab õpingukarjäärade kujunemist, millised on täiskasvanute õppimist soodustavad või takistavad tegurid, kuivõrd täiskasvanu tunnetab ja teadvustab end õppijana jne.

Development and state of art of adult learning and education: national report of Estonia

Autor: Talvi Märja
Tallinn 2008

UNESCO korraldab iga 12 aasta järel ülemaailmset täiskasvanuhariduse teemalist konverentsi CONFITEA. Konverents annab olulise platvormi ülemaailmsele poliitiliselele dialoogile ja propageerimistegevusele täiskasvanuhariduses, nii formaalses kui mitteformaalses õppes. Konverentsil osalevad UNESCO liikmesriigid, ÜRO asutused, kodanikualgatuel põhinevad organisatsioonid, asutused erasektoris ja õppijad erinevatest maailma piirkondadest. Konverentsi arutelu põhineb riikide täiskasvanuhariduse alastele aruannetele. Eesti aruande "Development and State of Art of Adult Learning and Education" pani kokku professor Talvi Märja.

Inglise keelse raporti aadress:
<http://www.unesco.org/uil/en/UILPDF/unesco/confintea/Estonian.pdf>

Elukestev õpe 2007: täiskasvanuhariduse uuring: veebruar 2008

Uuringu teostaja: Vaike Võõbus, Turu-Uuringute AS
Tellija: Haridus- ja Teadusministeerium
Tartu, veebruar 2008

2007. aasta sügisel viis Turu-Uuringute AS Haridus- ja Teadusministeeriumi tellimisel läbi uuringu elukestvas õppes osalemise kohta.

Uuringu sihtgrupiks olid 25-64-aastased inimesed ja uuringu teemadeks:

- tasemekoolituses ja kursustel osalemine 4 nädala ja 12 kuu jooksul;
- millisel haridustasemel õpiti ning millistel koolitustel osaleti;
- õpingute finantseerimisallikad;
- õppimisplaanid järgmise 12 kuu kohta.

Uuringu aruannet saab lugeda siit: ["Elukestev õpe 2007"](#)

Elukestev õpe 2008: täiskasvanuhariduse uuring

Uuringu teostaja: Vaike Võõbus, Turu-Uuringute AS
Tellija: Haridus- ja Teadusministeerium
Tartu, november 2008

Aruanne on koostatud Turu-uuringute AS-i poolt ajavahemikus 16. oktoober – 31. oktoober 2008. aastal läbi viidud Omnibussküsitluse ning ajavahemikus 15. - 16. oktoober läbi viidud telefoniküsitluse tulemuste põhjal.

Uuringu eesmärk oli välja selgitada:

- Kui suur osa 25-64 aastastest Eesti elanikest on viimase 4 nädala või 12 kuu jooksul osalenud koolitustel või käinud koolis;
- Millisel haridustasemel õpiti / millistel koolitustel osaleti;
- Õpingute finantseerimisallikad;
- Tulevikuplaanid (missuguses õppes või koolitustel plaanitakse osaleda järgneva 12 kuu jooksul).

Võrreldes 2007. aastaga on elukestvas õppes osalenuid 7% võrra vähem, kuid siiski on viimase aasta jooksul õppinud 34% 25-64-aastasest elanikkonnast, neist viimase 4 nädala jooksul 19% ja viimase aasta jooksul 16%.

Uuringuga saab tutvuda siin: ["Elukestev õpe 2008"](#)

Täiskasvanute koolitus ettevõtetes

Koostaja: Statistikaamet
Tallinn 2008

2005. aastal pakkus oma töötajatele täienduskoolitust kaks kolmandikku (67%) ettevõtetest. Selliste ettevõtete osatähtsus oli kuue aastaga kasvanud 4% võrra.

Kõikidest uuringuga hõlmatud ettevõtete töötajatest töötas 2005. aastal koolitust pakkuvates ettevõtetes 82%. Võrreldes 1999. aastaga tõusis see osatähtsus umbes kolm protsendipunkti. Täienduskoolituskursusi pakkus 2005. aastal 56% Eesti ettevõtetest. Kui 1999. aastal korraldas ettevõttesisesid kursusi vaid 28% ettevõtetest, siis 2005. aastal juba 40%.

Keskmine kursuste kättesaadavuse määr kursusi võimaldanud ettevõtetes ehk kursustel osalenud töötajate suhe kursusi võimaldanud ettevõtete töötajate arvu oli 1999. aastal 28%, 2005. aastal aga 32%.

Koolituskulutuste osatähtsus tööjõukulutustes on kuue aastaga aga veidi vähenenud. Samuti on vähenenud kursustel veedetud aeg: 2005. aastal viibis osaleja kursustel keskmiselt 27 tundi, see on 4 tundi vähem kui kuus aastat varem.

10–49 töötajaga ettevõtetest pakkus 2005. aastal koolitust ainult alla kahe kolmandiku, 50–249 töötajaga ettevõtetest 84%, aga 250 ja enama töötajaga ettevõtetest pakkusid koolitust juba peaaegu kõik (96%). Võrreldes 1999. aastaga on rohkem koolitust hakanud korraldama siiski ka väiksemad, 10–49 töötajaga ettevõtted. Sellele on kaasa aidanud väikeettevõtluse üha kasvav toetamine, Euroopa Sotsiaalfondi koolitustoetuste jagamine.

Oskus- ja käsitööstest, seadme- ja masinaoperaatoritest ning lihttööstest koolitati 2005. aastal vaid kaheksandikku, samas kui keskastme spetsialistidest ja tehnikutest sai koolitust kolmandik. Koolitamisele pööravad märgatavalt vähem tähelepanu ehituse ning tekstiili ja nahktoodete tootmisega tegelevad ettevõtted.
